

Sisältö

1.1 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	2
1.2 Soveltamisala	2
1.3 Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	2
1.4 Konserniohjeen sitovuus.....	3
1.5 Kuntayhtymän toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako	3
1.6 Talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus.....	3
1.7 Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen.....	4
1.8 Kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	4
1.9 Velvollisuus hankkia kuntayhtymän kanta asiaan ennen päätöksentekoa	5
1.10 Konsernin sisäiset palvelut.....	5
1.11 Kuntayhtymän tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	7
1.12 Kuntayhtymän tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	7
1.13 Tiedottaminen.....	8
1.14 Kuntayhtymäkonsernin tarkastus.....	8
1.14.1 Tilintarkastus.....	8
1.14.2 Tarkastuslautakunta.....	8
1.14.3 Sisäinen tarkastus	9

1.1 Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän konserniohjeella luodaan puitteet konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kuntayhtymän tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntayhtymän johtamisen edellytyksiä siten, että kuntayhtymää ja kuntayhtymän muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja konsernin kokonaisuuteen huomioon ottaen.

1.2 Soveltamisala

Konserniohje koskee Ylä-Savon koulutuskuntayhtymää ja sen tytäryhteisöjä. Kuntayhtymän osakkuusyhteisöissä edustajien tulee pyrkiä siihen, että kuntayhtymän konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Koulutuskuntayhtymän konserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kuntayhtymällä on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä -konserniin kuuluvat seuraavat kuntayhtymän määräysvallassa (100%) olevat yhteisöt:

- EduSavo Oy

Kuntayhtymän osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteyssuhtea ja osakkuusyhteyssuhtea. Kuntayhtymän tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt sekä koulutuskuntayhtymän omistusosuudet ilmoitetaan vuosittain tilinpäätöksen liitetiedoissa.

1.3 Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy yhtymävaltuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kuntayhtymän tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kuntayhtymän määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

1.4 Konserniohjeen sitovuus

Kuntayhtymässä hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kuntayhtymä ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kuntayhtymänjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

1.5 Kuntayhtymän toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Konsernijohto, konsernijohtoon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kuntayhtymän hallintosäännössä.

1.6 Talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntayhtymästrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntayhtymän kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kuntayhtymän talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon koko konsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntayhtymään sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi kuntayhtymään tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista.

1.7 Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Kuntayhtymän tytäryhteisön on annettava kuntayhtymän hallitukselle konsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta.

Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kuntayhtymälle kolmannesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle.

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Konserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitolapaa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kuntayhtymälle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

1.8 Kuntayhtymän luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kuntayhtymän luottamushenkilöllä on oikeus saada kuntayhtymän viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain

mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kuntayhtymän johtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

1.9 Velvollisuus hankkia kuntayhtymän kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kuntayhtymän kanta, mikäli käsiteltävä asia vaikuttaa merkittävästi kuntayhtymän tai tytäryhteisön toimintaan tai vastuisiin tai sillä on muutoin merkittävää periaatteellista merkitystä.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohdon määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntayhtymää yhtiökokouksessa, sisällytetään kuntayhtymän kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekolimellä, vaikka kuntayhtymän ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

1.10 Konsernin sisäiset palvelut

Konsernin sisäiset hankinnat

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja (esimerkiksi hallinto-, taloushallinto-, tietohallinto-, materiaali-, ateriat-, tilapalveluja) hankkiessaan konsernin muiden yhteisöjen tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden.

Hankintayhteistyöhön sovelletaan tarvittaessa lakia julkisista hankinnoista tai kuntayhtymän hankintaohjeita. Myös konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten reunaehdot ja rajoitukset tulee ottaa huomioon.

Kuntayhtymän toiminta markkinoilla

Kuntalain 126 §:n mukaan kuntayhtymän hoitaessa 7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskuntayhtymän, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus).

Kuntalain 127 §:ssä säädetään eräistä poikkeuksista yhtiöittämisvelvollisuuteen silloin, kun kuntayhtymän katsotaan toimivan kilpailutilanteessa markkinoilla. Poikkeukset yhtiöittämisvelvollisuudesta koskevat tehtäviä, joissa kuntayhtymän voidaan katsoa toimivan kilpailutilanteessa markkinoilla mutta sillä ei ole yhtiöittämisvelvollisuutta toiminnan luonteen takia. Poikkeuksilla mahdollistetaan kuntayhtymän toiminnan kokonaistaloudellinen tehostaminen tai poikkeukseen on muu erityisen painava syy. Kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi kuntayhtymän palvelut on tällöin hinnoiteltava kuntalain 128 §:n tarkoittamalla tavalla markkinaperusteisesti.

Markkinaperusteisella hinnoittelulla tarkoitetaan sitä hintatasoa, jonka suuruiseksi vastaava yksityinen toimija hinnoittelisi palvelut. Kuntayhtymän markkinoilla kilpailutilanteessa tarjoamien palveluiden tuottojen on katettava toiminnalle kohdistettavissa olevat kustannukset ja kohtuullinen tuottovaatimus toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Hinnoittelussa on otettava huomioon toiminnasta saatavat tulot, tuotannon muuttuvat kustannukset, tuotantoon kohdistettavissa oleva osuus kiinteistä kustannuksista, investointeihin liittyvät poistot ja rahoituskulut sekä kohtuullinen tuotto toimintaan sitoutuneelle pääomalle.

Kuntayhtymän toiminta ei saa vääristää kilpailua silloin kun se kuntalain 127 §:ssä tarkemmin määriteltyjen poikkeuksien perusteella tuottaa palveluita kilpailutilanteessa markkinoilla omana toimintanaan. Kuntayhtymän tulee etukäteen varmistautua mm siitä, että sen tuottamat tukipalvelut omalle tytäryhteisölleen ovat hinnoiteltu kuntalain tarkoittamalla tavalla markkinaperusteisesti. Samoin on meneteltävä, jos kuntayhtymä vuokraa toimitiloja konserniin kuuluville tytäryhteisöille.

Rahoitus, sijoittamien ja takauksen antaminen

Konserniyhteisöjä koskee neuvotteluelvoite konsernijohtoon kanssa silloin kun se

päättää merkittävästä rahoitus- tai sijoitustoimesta tai takauksen antamisesta. Kuntayhtymän myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kuntayhtymän kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kuntayhtymä ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kuntayhtymä voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu konserniin. Lisäksi takauksia ja lainoja myönnettäessä tulee ottaa huomioon valtioneuvoston suositukset ja kilpailuneutraalisuutta koskeva sääntely.

1.11 Kuntayhtymän tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallintosäännössä määritelty toimituslinjat päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasavertaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin nimetään konsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on konsernin kokonaisuuden näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

1.12 Kuntayhtymän tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveiset liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntayhtymän omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti konsernin kokonaisuuden turvaksi. Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen hyväksyy hallintosäännössä määritelty toimituslinjat ja tytäryhteisöjen hallitukset.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kuntayhtymässä ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksyttyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallituksessa hyväksytyn ohjeen antamisesta uudelle toimitusjohtajalle ja uusille hallituksen jäsenille heidän tultua valituksi tehtävään. Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kuntayhtymää

yhtiökokouksessa edustavia ja muita kuntayhtymän puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

1.13 Tiedottaminen

Konserniyhteisön on annettava tiedotusta varten kuntayhtymän keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön on informoitava kuntayhtymää ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kuntayhtymän puolella kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymänjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kuntayhtymän yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

1.14 Kuntayhtymäkonsernin tarkastus

1.14.1 Tilintarkastus

Kuntayhtymän tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kuntayhtymän tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole tytäryhteisöjen suureen lukumäärään tai muuhun tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Kaikkiin kuntayhtymän tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Tämä tulee huomioida tytäryhteisön yhtiöjärjestyksessä.

1.14.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslauta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Kuntayhtymän hallitus nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhtiökokouksessa tehtävää päätöstä varten.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja konsernin tuloksellisuuden arviointia varten.

Tarkastuslauta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan

henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

1.14.3 Sisäinen tarkastus

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.